

Článek o Českém triu v Harmonii, listopad 2016

rozhovor

České trio Tradice i svěží vítr

Irena Černíčková

Povidat si téměř čtyři hodiny se dvěma členy Českého triu pro mne byl nevšední zážitek. Nejen kvůli hostitelským přednostem Dany Vlachové, na jejíž krásné terase náš rozhovor probíhal, ale především pro nevídané množství zážitků a myšlenek, které mi společně se svým kolegou Milanem Langrem prozradili. Všichni členové triu jsou výraznými pedagogickými osobami Pražské konzervatoře a violoncellista Miroslav Petráš předává své zkušenosti také na pražské Akademii múzických umění.

České trio má více než stoletou tradici a vystřídal se v něm několik personálních sestav. Která z nich je vám z jakéhokoli hlediska nejbližší? DV: Od třinácti let až do absolutoria na AMU jsem studovala u vynikající pedagogy profesorky Marie Hlouňové. Byla velmi důsledná vedle technických požadavků i v „řemesle“ frázování, vibrata, barev, zkrátka hudebního vyjadřování. Je zajímavé, že v době druhé světové války, kdy žila v Anglii, i ona založila „České trio“, které ovšem ukončilo svoji činnost s jejím návratem do Československa. Byla to velmi vzdělaná dáma, která měla řadu přátel mezi významnými světovými houslisty. V roce 1945 vzniklo dle mého názoru nejsilnější seskupení Čes-

kého triu, a to Josef Páleníček, Alexander Plocek a Miloš Sádlo. Josefa Páleníčka považuji za nejvýraznější osobnost celé historie Českého triu. Měla jsem možnost jej velmi blíže poznat mimo jiné proto, že byl mým dlouholetým tchánem. Setkala jsem se s ním ale také jako s členem komise na přijímacích zkouškách na AMU, kam jsem měla z politických důvodů problém se dostat. Přestože jsme se tenkrát ještě osobně neznali, velmi mě podpořil a díky němu jsem byla přijata, navzdory všem minusům, které se mi od těch dvaceti čtyř talentových bodů odpočítávaly. Později jsme si k sobě našli cestu jak lidsky, tak umělecky a já na něj vzpomínám s tou největší úctou. Například Janáček se mi pak již nikdy od nikoho nelíbil tak jako od něj. Vždy říkával, že hudbu je zapotřebí cítit nejen horizontálně, ale vertikálně, a sám to ve své hře krásně potvrdil. Ověšem, mám-li mluvit o inspiraci, která mne provází doslova od kolébky po celý život, je to pochopitelně můj tatínek. Vyslovit to není klíště, on mi opravdu hrál písničky, když jsem byla úplně malé miminko, a prý jsem zdědky přestala brečet. V každé volné chvíli se nám věnoval a stál samozřejmě i u vzniku našeho triu (v roce 1980 jménem ARS trio). To už byly krásné konzultace, kdy nikdy ne-

prosazoval svůj názor, jen ho vřídlně vyslovil. ML: Převzít jméno po takovéhoto umělcích je opravdu velká zodpovědnost. Na rozdíl od Dany jsem ovšem do souboru naskočil čistou náhodou, shodou okolností a v jiné pozici. Každopádně si tohoto členství nesmím vážit. DV: Musím říci, že jsem samozřejmě také moc ráda, že hrajeme pod jménem Českého triu. Na druhou stranu, stejně tak jako jsem nikdy neřikala, že jsem následovnic Josefa Vlachy, nikdy nebudu tvrdit, že jsem následovnic Českého triu. Ctím Josefa Páleníčka, vždy hrál s pokorou, zároveň spontánně a s obrovskou energií. A právě v tom jsme si vždy tolik rozuměli. ML: V této otázce, kterou jste předložila, hraje svou roli také fakt rodového následovnictví. Já jsem tím zatížená nebyl, nejsem ani z muzikantské rodiny. A děti významných osobností, jakou tatiček Dany Vlachové byl, lidé někdy s jejich rodiči srovnávají... DV: Pro mě je samozřejmě velký kompliment, pokud někdo přijde a řekne: „já v Tvém tónu slyším Tvého tatička“, ale pro mne je prostě nedostížný. Nehledě na to, že každého umělce formují životní zkušenosti, včetně dětství, ale následně také třeba mateřství, každému z nás život přináší jiné momenty a zážitky, a tedy inspiraci.

foto Jim Antalovský

Celý rozhovor: [České trio. Tradice i svěží vítr](#)

/Irena Černíčková/ v Harmonii On-line, listopad 2016

[České trio v Sukově síni /Český spolek pro komorní hudbu, Rudolfinum 12. října 2016/](#)

Harmonie On-line

[České trio premiérovalo Operaci Anthropoid Eduarda](#)

[Douši](#) /Praha, cyklus komorních koncertů FOK, kostel sv. Šimona a Judy 6. ledna 2015/

Hudební rozhledy 3/2015

[České trio, Lukáš Hurník a Milan Řehák](#) /Koncertní sál Pražské konzervatoře 8. října 2013/

Hudební rozhledy 1/2014

[Proč trvalo západní polokouli tak dlouho, aby si uvědomila, že existuje tak úžasný ansámbl?"](#)

/Koncert Českého tria v Clevelandu, Ohio, USA/

[Cleveland's Plain Dealer, USA](#)

[České trio s díly ředitelů Pražské konzervatoře](#) /Rudolfinum 23. února 2011/

Hudební rozhledy 6/2011

[„Úžasný objev - nádherně úměrná zvukovost a stylová jistota.“](#) /Koncert Českého tria v New Yorku/

The Strad, USA

České trio předneslo ambiciózní program /Praha, Dvořákova síň, komorní cyklus České filharmonie/:

Klavírní trio a moll P.I.Čajkovského a Dumky Antonína Dvořáka. Dvě z neznámějších děl triového repertoáru, technicky i výrazově obtížná, předpokládají vysoký stupeň vyzrálosti souboru. České trio u vědomí, že právě této vyzrálosti dosáhlo, předneslo skladby s vnitřním nadhledem, technickou precizností a s příkladnou muzikalitou. Trio Čajkovského není častým repertoárovým číslem, neboť interpretům skýtá řadu úskalí a nezaručuje úspěch. České trio s jasnou představou vlastního provedení vložilo do první věty veškerý náboj své muzikality i dosažené umělecké vyzrálosti a předneslo působivé zamyšlení nad tématem smrti, přesahujícím do katarze variací věty druhé. Kompoziční záměr trio naplnilo porozuměním a vlastním uměleckým přístupem. Napomáhala mu k tomu mnoholetá zkušenost v komorní interpretaci a vyvážený sólistický vklad jednotlivých hráčů. Precizní pianista s krajními póly dynamických hodnot dostal svého nepsaného vůdčího postavení, violoncellista se zvukově opojným tónem, podloženým virtuózní technikou a výrazovou šíří záběru, mu byl skvělým protihráčem, rázný zvuk houslistky, jejíž výraz je dalek romantizujícímu vyznění, dával trojici prostor k osobitému muzikantskému vkladu. Souhra tria byla dokonalá a tím i souzvuk vyvážený. Dumky A. Dvořáka jen potvrdily kvalitu souboru, který zanechal tímto povznášejícím dílem v posluchačích ten nejlepší dojem.

Eva Vítová, Harmonie

Sezóna Kruhu přátel hudby začala romanticky /koncert Českého tria v Lounech/

Povznášejícím způsobem začala 34. koncertní sezóna lounského Kruhu přátel hudby. Ve Vrchlického divadle ji zahájilo vystoupení Českého tria. Již avizovaný program sliboval výjimečnou, a přitom líbivou klavírní tria romanticky založených skladatelů. Klavírista Milan Langer, houslistka Dana Vlachová a violoncellista Miroslav Petráš však ještě předčili očekávání. Svěží a mladistvé Trio c moll op. 2, které podle Langera napsal Josef Suk v necelých 16 letech a odstartovalo jeho kariéru, nasadilo vysokou laťku. Subtilní melodie s ohlasy na lidovou notu geniálně sugerovaly dojem, že je známe odpradáвна. Po mazlivém žákovi Antonína Dvořáka vložil pravý romantik Felix Mendelssohn-Bartholdy do strun hudebníků výbušnou směs něžného citu a bouřlivé vášně. Jeho Trio č. 1 d moll op. 49 bylo provedeno opravdu strhujícím způsobem. Posluchač byl nemilosrdně vtažen do světa velkých sladkobolných citů a procítl, až když se přistihl, že na konci freneticky tleská. Jen škoda, že není zvykem aplaudovat po každé větě. Pomyslný kruh se uzavřel po přestávce Dvořákovým Triem B dur op. 21. Z nástrojů hudebníků při něm tryskala čirá citovost. Smyčcovou melancholii střídala taneční nálada, kdy si nešlo podupávat do rytmu, a místy se propadala do opojného, ale přece jen melodramatického kýče. Prožitek ze skvělého koncertu pak dozníval ještě dlouho po přídavku, ukázce z Dvořákových Dumek.

Vrchlického divadlo v Lounech, Jan Vnouček

Spontánní hudba tvořená zralými umělci /koncert Českého tria na Mezinárodním festivalu komorní hudby v japonské Nagoyi/

Čechy, odedávna nazývány pokladnicí hráčů na smyčcové nástroje, mají dlouhou tradici vynikajících hudebníků a komorních souborů. České trio mezi nimi zastává zvlášť důležitou roli. Za více než sto let

jeho existence se zde vystřídalo několik generací a jeho členové byli vždy vybíráni spíše z nejlepších komorních hráčů než ze sólistických hvězd. Koncerty Českých trií nebyly nikdy extravagantní, o to více však zářily pravým muzikantským prožitkem. Předchozí generace Tria s pianistou Páleníčkem reprezentovala tento styl a jeho současní členové rovněž naplňují tuto tradici.

Koncert na Mezinárodním festivalu komorní hudby v Nagoyi v sále Denki Bunka Kaikan otevřelo České trio Haydnovým Triem G dur, Hob.XV/25. Půvabná melodie začátku 1.věty bývá často hrána příliš vyumělkovaně, ale České trio ji nechalo mluvit samu za sebe, průzračně čistě a přirozeně. Tato spontánní interpretace zůstala zachována i v dalším průběhu skladby a s vynikající vyvážeností vyvrcholila v závěrečném finále v maďarském stylu, kde ansámbl vyzdvihl i rytmickou složku věty. Druhou skladbou bylo Trio op. 39 současného českého skladatele Viktora Kalabise. Jeho styl možná neobsahuje nejavantgardnější prvky, ale celkové vyznění bylo velmi duchaplné a skladba a rovněž její provedení se průraznou zvukovostí blížily americkému modernismu.

Ve druhé polovině koncertu zaznělo Dvořákovo Trio f moll op.65. Vedle častěji hraných Dumek je to další mistrovské Dvořákovo dílo, které má navíc pevnější strukturu a hlubší obsahovou působivost. Interpretace byla dynamická a vzrušující, nic nebylo přehnané nebo vykonstruované, hudba přirozeně plynula. Zvláště třetí lyrická věta, která bývá často hrána s přehnanou sentimentalitou, byla přednesena s klasickou vyvážeností a spontánností.

Čtyři přídávky - Dvořákovy Dumky, které přinesly pocit tvůrčího uvolnění a radosti ze hry, pak dojem z koncertu ještě umocnily.

Dnes, dokonce i ve světě klasické hudby, jsou oslavovány hvězdy a idoly. Tento večer Českého tria byl pro mě po dlouhé době osvěžujícím koncertem ryzí hudby hrané zralými muzikanty.

Senichi Nishizaki, Nippon Keizai Shimbun, Japonsko

Dokonalí umělci, kteří vytvářejí hudbu v jejím stylu, citu a ušlechtilosti, ať je autorem kdokoliv.

Paul Somer, Classical New Jersey

Výběr z kritik nahrávek Českého tria

Smetana: Trio g moll op. 15

Dvořák: Dumky op. 90

Arco Diva, UP 0017

LIDOVÉ NOVINY, 4.ledna 2000

České trio dostalo své slavné tradici

Setkání souboru velkých tradic s repertoárem, který patří mezi základní, nejpopulárnější a zároveň proto nejobtížnější díla české komorní literatury tak by se dala nazvat nová nahrávka Českého tria z

července 1999. Pro novou produkci si členové souboru vybrali záměrně repertoár z děl našich klasiků, asi pro každou generaci budou představovat tato díla velkou výzvou. Její naplnění může být lákavé, ale zároveň velmi nebezpečné. V případě souboru s tak slavnou tradicí a přehlídkou zvučných jmen z jeho historie je toto riziko zvláště markantní. České trio se na nahrávce prezentuje jako soubor s jasně vyhraněnou interpretační představou, který volí pro svůj projekt klasicky čisté pojetí bez snahy individualizovat a "ozvláštňovat" a někdy až deformovat za každou cenu. Nahrávka ukazuje přesto zcela osobitý a "moderní" výklad. Dostatečně dramatický a tragický tam, kde si to autor přál, a dostatečně poetický, kde to bylo skladatelem v partituře předepsáno. Zvuk souboru má dostatečnou plasticitu a barevnou reliéfnost od jasně sonorních odstínů až po lehce potemnělé kombinace pastelových barev. Soubor působí velmi kompaktním dojmem, přestože je tělesem výrazných hráčských individualit. Měkce široký, šťavnatý a dostatečně naléhavý až dramatický zvuk houslí, plasticky čitelný a básnivý zvuk klavíru s pevnou, barevně a rejstříkově vyrovnanou linií violoncella tak lze charakterizovat jednotlivé členy souboru na nové nahrávce společnosti Arco Diva/Ultraphon. K mimořádné kvalitě nahrávky přispěla i špičková úroveň nahrávacího týmu v čele se zvukovým mistrem Václavem Roubalem a režisérem Jaroslavem Rybářem. Svoji roli zde jistě sehrálo i užití velmi progresivní zvukové technologie UV 22, která pomohla oblasti a plasticitě výsledného zvukového obrazu. Velmi zasvěcenou studii o obou dílech napsal v poznámce Graham Melville Mason, vynikající znalec české hudby a jeden z jejích největších propagátorů ve Velké Británii. I tento fakt podtrhuje skutečnost, že vznikla nahrávka mezinárodně srovnatelná, nevšední a nesmírně přínosná, která má šanci zapsat se jako pokračování odkazu předchozích generací. A jen takové mají v dnešní neuvěřitelné nadprodukci smysl.

Václav Tachecí

Dvořák: Trio f moll op. 65

Suk: Elegie

Martinů: Trio č. 3 C dur "Grand Trio"

Arco Diva, UP 0072

HARMONIE 5/2005

Název České trio je velmi zavazující. Má totiž více než staletou tradici a pod tímto "erbem" hrál řada skvělých umělců. Ti z vás, kdo sledují vývoj Českého tria, vědí, že současné obsazení souboru si s minulostí nezadá a že patří mezi naši špičku. Co se týká nahrávacích aktivit, tak projekty pod hlavičkou firmy Arco Diva mají, dle mého mínění, progresivní tendenci. Jestliže předchozí projekt s hudbou Čajkovského a Mendelssohna (UP 0064- -2) byl na naše poměry dramaturgicky objevený, nyní se zdánlivě vrátili do známého českého prostředí. Omyl! Sukovu Elegii jsem neslyšel na desce už hodně dlouho, Martinů se sice díky dlouhodobému snažení skladatelovy nadace hraje čím dál více (viz například Smetanovo trio či mladá česká tria), ale stále ještě to není běžná součást nejen evropského, ale i českého koncertního života.

Na ansámblech typu Českého tria vždy obdivuji léty prohlubující se homogennost ve všech parametrech, jeden názor (i když se možná k němu na zkouškách tvrdě prokousávají), zpěvnost nejčistšího druhu, která prosakuje z každé fráze, zvláště v Dvořákovi. Prostě to, co jsem jako kluk a později student obdivoval na Smetanově nebo Vlachově kvartetu. Vše není sice heifetzovsky dokonalé, ale výsledný souzpěv je tak lahodný, že titul vřele doporučuji všem, kteří mají rádi "smyčcovou komořinu".

Lubomír Stehlík

Rachmaninov: Elegické trio č. 1 g moll
Dvořák: Trio B dur op. 21
Suk: Trio c moll op. 2
Suk: Elegie op. 23
Arco Diva, UP 0102

HUDEBNÍ ROZHLEDY 5/2008

České trio, v době svého vzniku současník proslulého Českého kvarteta, přečkalo všechny proměny způsobené neúprosně vyměřeným časem života jednoho každého umělce a stále setrvává na vysoké interpretační úrovni. O to pozoruhodnější je nečekaně volná frekvence vycházejících titulů. V katalogu firmy Arco Diva se s odstupem let objevily jejich nahrávky hudby Mendelssohna-Bartholdyho, Čajkovského, poté Dvořáka, Suka a Martinů a nyní – na letošním disku Rachmaninova, Dvořáka a opět Suka. Tam i zde je jakýmsi bonusem kratičká programní Elegie posledně jmenovaného komponisty.

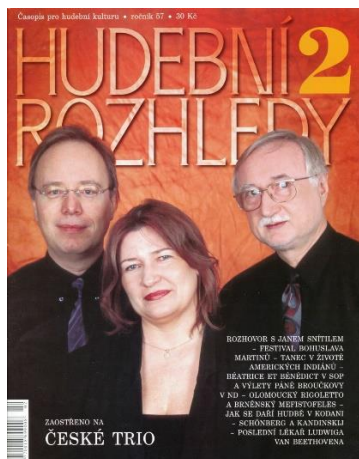
Úvodní skladbou programu je Trio č. 1 g moll „Elegické“ Sergeje Rachmaninova – hudba zjevující věrnost svému titulu. Hudba jakoby řízená od klaviatury – tak vyznívají důležité pasáže díla. Milan Langer hrál rozhodně svou úlohu komorního pianisty s pozorností a vypěstovaným citem pro přesnou souhru a s lékárnicky pečlivým vážením ideálních dynamických dávek. Přestože často vystupoval a stále působí jako recitálový sólista, dokáže zde zacházet s nástrojem bouřlivých dynamických možností jako s ohleduplným partnerem obou smyčcových spoluhráčů. Mladý Rachmaninov příznačně využívá nostalgického tónu violoncella, které se brzy hlásí o svůj podíl na náladě opusu – housle mu pak jeho výsadu odnímají a rozvíjejí. Právě toto dílo se v repertoáru Českého tria ocitlo jako pozdní podpora talentovaného skladatele, dramaturgie titulu není ale nikterak náhodná, nýbrž cílená jednak náladově a jednak mládím samotných opusů. Druhý v pořadí patří do katalogu Antonína Dvořáka – po triu op. 65 z minulého disku nastudoval soubor pro tuto příležitost Mistrovo Trio B dur, op. 21. Třetí hudba v programu kompaktního disku – Trio c moll, op. 2 Josefa Suka se hodí více k úsměvné hudbě Dvořákově, nicméně elegičnost, která diskem prochází, má své místo i v hudbě Sukově – alespoň v závěru. Toto nikterak rozsáhlé, mladistvé, potříkráte revidované dílo, probíhá v kontrastním střídání nálad od melancholického, mladistvého bolestinství přes rytmické zvlnění až do finále, v němž z pletiva hlasů vystupuje pevná linie předesílající pozdější secesní melodie sukovského rodu. Jemné zacházení s klaviaturou splývalo se švitořivým hlasem houslí mnohdy rozprávějících s taktním violoncellem v družném duetu. Okouzující nástupy obou smyčcových nástrojů byly přesné jako myšlenka sama. České trio vtisklo provedení přesvědčivý náhled na prezentaci tradice a odkazu klasiků domácí hudby. Vrcholem programu jeho kompaktního disku, který vešel do katalogu firmy Arco Diva letošního roku, je beze sporu Trio B dur, op. 21 Antonína Dvořáka – je oním příslivečným finale, které korunuje dílo, přestože tímto kusem ještě není obsah disku vyčerpán. Dvořákova triová hudba je úhelným a stavebním kamenem a neodmyslitelnou součástí repertoáru souboru – a má svůj prověřený a uznávaný interpretačně vybroušený, emočně bohatý styl. České trio dneška – Milan Langer (klavír), Dana Vlachová (housle) a Miroslav Petráš (violoncello) neochvějně prodlužuje dědictví nám dané. Již úvodní tóny věty daly na vědomí, že přicházejí nevšední okamžiky nahrávky. Báječná souhra, tak samozřejmá ve scherzosním úvodu, byla jedním z opracovaných a vybroušených stavebních kamenů vršících konstrukci Dvořákovy hudební představy. Allegretto scherzando je prodchnuto pevně radostnými tóny violoncella a sladkým tónem houslí nad mužnými úhozy mnohde souznějící a jinde rozbouřené klaviatury. Milan Langer je zde komorním hráčem už jen co se souhry týče. Mnohem více slyšíme skvěle disponovaného sólistu povyšujícího perlivými běhy doprovodný part na virtuózní výstup. České trio našlo v opusu nejen jedno z oblíbených repertoárových čísel triové literatury, ale i úrodné pole pro prezentaci virtuózních poloh jednotlivých

nástrojů, jakož i výše zmíněné synergie souboru. Housle Dany Vlachové mají na spodních strunách vláčnost a hřejivost vokálů, chvěvivou nosnost v držných tónech delších hodnot a naproti tomu dramatické napětí ve vyšších polohách a to vše v okouzlujícím souladu s violoncellem Miroslava Petráše. Jeho nástroj jednak podporuje vzlet houslí a jednak je uklidňujícím partnerem v dramatických a vzrušených partiích.

České trio natáčelo svůj titul ve studiu Domovina v pražských Holešovicích v květnu a listopadu loňského roku v režii firemního nahrávacího labelu Arco Diva – zvuk Václav Roubal a Karel Soukeník, režie a produkce Jiří Štílec. Uzavřelo ho známou Elegií op. 23 Josefa Suka s podtitulem pod dojmem Zeyerova Vyšehradu a toto okouzlující dílko je v programu titulu podáno v kategorii Bonus Extra. Sličný buklet je korunován dvěma barevnými, umělecky hodnotnými podobenkami souboru, oproti přední straně lze z opačné čítit vlídnost historických boettingerovských portrétů bývalých protagonistů dobré pohody české hudby.

Rafael Brom

Článek o Českém triu v Hudebních rozhledech 2/2004 / Jiří Pilka/

Zaostřeno na ČESKÉ TRIO

Někdy jsou oděry upřímně krasovými, někdy díky tomu však mohou být i velmi problematické. V tomto případě však jde o velmi zajímavou a velmi úspěšnou spolupráci. Zaostřeno na České Trio je velmi zajímavá a velmi úspěšná spolupráce. Zaostřeno na České Trio je velmi zajímavá a velmi úspěšná spolupráce.

České trio, které se skládá z houslistky Dany Vlachové, violoncellisty Miroslava Petráše a violonisty Jana Vlachy, představuje jeden z nejlepších českých hudebních souborů. Jejich spolupráce je velmi úspěšná a jejich zvuk je velmi zajímavý. V tomto článku se zaměříme na jejich novou nahrávku, která je velmi zajímavá a velmi úspěšná.

Trio je velmi zajímavé a velmi úspěšné. Jejich spolupráce je velmi úspěšná a jejich zvuk je velmi zajímavý. V tomto článku se zaměříme na jejich novou nahrávku, která je velmi zajímavá a velmi úspěšná.

Foto: Jan Vlach, Miroslav Petráš, Dany Vlachová a Miroslav Petráš